

BIBLIÁNK

A MAGYAR BIBLIATÁRSULAT HÍRLEVELE

IV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM • 2004. MÁJUS

*Kétszáz éves a Brit és Külföldi
Bibliatársulat
és a bibliatársulati mozgalom*

A canterburyi
érsek
ünnepi beszéde

A bibliatársulati
mozgalom
története

Pillanatképek
a Magyar
Bibliatársulat
életéből

A 2003. téli
adománygyűjtő
akciónkról

Erdélyi iskolák
támogatása

Rowan Williams canterburyi érsek ünnepi beszéde

Elhangzott a Brit és Külföldi Bibliatársulat 200. évfordulójára rendezett ünnepségen a londoni Szent Pál-katedrálisban, 2004. március 8-án

Valamennyi világvallás közül a keresztyénség számára a legfontosabb a fordítás. Nekünk nincs szent nyelvünk; a keresztyének az első pillanattól kezdve meg voltak győződve arról, hogy bármely nyelv hordozhatja a bibliai kijelentést. Azok a szavak, amelyeken először megszólalt a kijelentés, nem változhatatlan, örök érvényű edényei a hit titkáinak; élő realitások, amelyek képesek áthatalni a kultúrák közötti szakadékokon: más nyelvek új szavaivá válnak, amelyek aztán ismét képesek meghökkenést és csodálkozó felismerést kiváltani az emberekből. A bibliafordítás a hit hatalmas cselekedete, hit abban, hogy amit Isten szólott egy adott történeti kontextusban, az ugyanúgy élő és ható lehet minden más emberi környezetben is. Jézus görögül és arámul beszélt, de élete és tettei, szolgálata, halála és feltámadása által mindenkit megszólít, megítél, felment és megáld minden létező emberi nyelven.

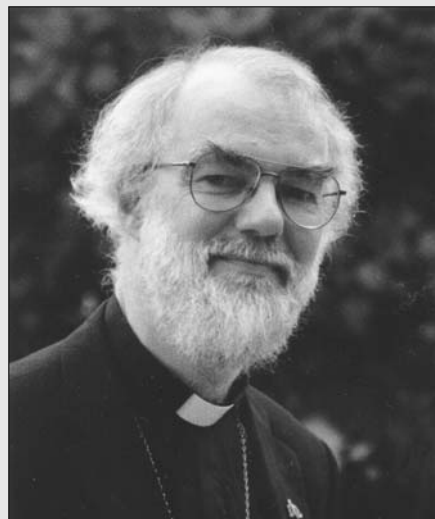
A bibliafordítás ezért a legmélyebb értelemben teológiai tett. Tanúbizonyosságot tesz arról, amit a keresztyének hisznek Jézus emberségéről: olyan emberség ez, amely megszólít minden embert és szót emel minden emberért. Minden emberi élethelyzetben meghallható és megérthető: mi emberek felismerhetjük benne azt, hogy – bár-

mily különös legyen is – része az életünknek, élettörténetünknek és élményeinknek. Mindannyian tudjuk, hogy milyen nehéz bizalommal lenni az iránt, aki nem beszél a nyelvünket, mert bizonyos értelemben kívül esik a mi világunkon. Jézus azonban (ahogy Augustinus mondta) „eljátszotta” a teremtett ember szerepét, hogy az emberi lét legmélyéből, a sötétségből és a zűrzavarból szólítson meg bennünket, hogy Isten felé fordítson. Ha a Szentírást újra lehet „teremteni” a legkülönbözőbb emberi nyelveken, akkor a Megváltó embersége – aki megszólalt a Szentírásban – különleges emberség, egyedülálló emberség kell legyen. (...) Ha a Föld országai – mint mondják – egykor Istené és az ő Krisztusáé lesznek, akkor a földi nyelvek is mind mennyei nyelvjárásokká minősülnek majd: a földi nyelvek pünkösdi „lángnyelvekké” válnak. Amikor egy nyelven Krisztusban Istenről beszélnek, az a Lélek nyelvévé válik, mert a Lélek tesz tanúbizonyosságot Krisztus Úr voltáról. Ma nemcsak az emberi szakértelem történetét ünnepeljük, hanem a Lélek kitöltését is: mert a Lélek megjelenik a látszólag gyötrelmes szótárazásban, fogalmazásban, a küzdelemben, hogy ismerőssé tegyünk, ami még idegen, és különössé, ami már unott – a bibliafordító munkájában.

Az utóbbi években a bibliatársulatok nem annyira a bibliafordításra helyezték a hangsúlyt, mint inkább az azonos nyelvet beszélő, de nagyon is eltérő kul-

túrák közötti szakadék áthidalásának feladatára. Lehet, hogy a Biblia szófordulatai és hasonlatai ismerősek a nyelvünkben; lehet, hogy tudunk (vagy azt hisszük, hogy tudunk) valamit Isten kijelentéséről: de bármennyire is beszédnekünk, hívőknek a Biblia, sokak számára alig érthető, még akkor is, ha egyébként anyanyelvükön szólal meg. (...) Mennyi ötletességre és energiára van szüksége a bibliatársulatoknak ahhoz, hogy a saját nyelvén szólítsák meg napjaink kultúráját, színhátékokkal és a művészet eszközeivel, figyelemfelkeltő hirdetésekkel és ezer más módon, hogy felébresszék Csipkerózsika-álmából, hogy Krisztushoz vezessék. Hiszük, hogy ez megtörténhet, legyen az adott kultúra stílusában és nyelvezetében bármily távol is Istentől.

Ez a mai ünnep reményt ad. Kétezer éve fordítjuk a Bibliát, kétszáz éve a bibliatársulatok szervezik ezt a missziót, támogatják a fordítók nehéz szolgálatát és terjesztik annak eredményét. A Biblia, mint annyiszor a történelem során, ebben a folyamatban is a világkultúra élő és erővel, befolyással bíró partnerének bizonyult. Most úgy érezzük, hogy egy érdektelen társadalomban kell élnünk, amelyben a Biblia értékei és fogalmai idegenebbek, mint valaha. A történelmünk és a teológiánk azonban arról beszél, hogy nincs olyan emberi kultúra és nyelv, amelyet előbb vagy utóbb át ne hatna a Szentírás, mert Isten Igéje „elsajátított” minden nyelvet, amikor testet öltött: azonosult az emberlét tapasztalatával, és felvállalta, hogy szót emel értünk az Atyánál, mert osztozott a sorsunkban. Jól tesszük hát, ha bátran megszólítjuk ezt a világot, legyen bármily elutasító vagy közömbös. És

Fotó: Jonathan Jennings

tegyük ezt kihívóan. (...) Olyan adomány birtokában vagyunk, amely meggazdagíthat minden és bármilyen kultúrát: a Szentírás szövetségről, igazságról, irgalomról, hűségről és nagylelkűségről szóló látomásai nélkül az emberi kapcsolatok és a politikai rendszerek egyre inkább elveszítik emberi arcukat. Fenntarthatatlanokká és megélhetetlenekké válnak. Innen indultunk: az örömhír látomásától, amely mindig otthon akar lenni az emberek világában, mégis jobban átformálja azt, mint képzelni mernénk.

Ezért aztán nemcsak a bibliatársulatok hűséges és kreatív szolgálatának hosszú történelméért mondunk köszönetet; nemcsak a lefordított Szentírásért, amely Isten újjáteremtő és Krisztusban beteljesedő ígéréteinek hordozója; de magáért a beteljesedésért, a testet öltött Igéért is. Bárcsak minden nyelv és nemzet megtanulná dicsőíteni Őt a Lélek által, pünkösdi szimfóniával, nemzedékről nemzedékre.

Fordította: Pecsuk Ottó

200 éves a bibliatársulati mozgalom

200 éve, 1804-ben a Brit és Külföldi Bibliatársulat megalakulásával indult útjára a bibliatársulati mozgalom, amelyet ma a 137 nemzeti bibliatársulatot összefogó Bibliatársulatok Világszövetsége (United Bible Societies) képvisel.

Sokan hallottak már a walesi kislány, Mary Jones történetéről. Annyira szeretett volna egy saját Bibliát, hogy összegyűjtve apró filléreit, 28 mérföldet gyalogolt a hegyi ösvényeken a legközelebbi városba, ahol – úgy hallotta – Bibliákat árulnak. Mire odaérkezett, a Bibliák már elfogytak, s csak a helybéli lelkész segítségével juthatott – nagy nehézségek árán – saját Szentíráshoz. A regényes történet jól mutatja, hogy a nemzeti bibliatársulatok létrejöttét megelőzően mennyire megoldatlan volt a bibliaterjesztés kérdése.

1804. március 7-én 300 protestáns lelkész és laikus egy londoni tavernában alakította meg a Brit és Külföldi Bibliatársulatot. Elhatározták, hogy dogmatikai és egyházszerkezeti nézeteltéréseiken felülemelkedve azon munkálkodnak, hogy „jegyzet és kommentár nélkül” minél több Szentírást adjanak ki és terjesszenek szerte a világon, természetesen nyereség nélkül. A BKBT mintájára sorra jöttek létre a különféle nemzeti

bibliatársulatok a 19. és 20. század során. Ezek a bibliatársulatok a civilizációtól még szinte érintetlen területeken is ellátták az embereket Bibliával, lehetőség szerint anyanyelvükön. Ebből fakadt, hogy a bibliatársulati munka hamarosan bibliafordítási feladattá is vált, és szorosan hozzákapcsolódott az egy-

házak missziói munkájához. A Biblia terjesztésében a „bibliaügynökök” („kolportőrök”) játszották a főszerepet, akik hótalpakon vagy teveháton a legmegközelíthetlenebb helyekre is eljuttatták a Bibliát, „elérhető áron”. Ez utóbbi kitétel fontos a bibliatársulati mozgalom történetében, hiszen az alapítók, már csak Mary Jones történetéből is okulva, meg voltak győződve arról, hogy a saját pénzből vásárolt Bibliának mindig nagyobb értéke van a hívő életében, mint egy ingyen kapottnak. Persze a kolportőröknél nemcsak pénzzel lehetett fizetni, hanem mindennel,

ami éppen rendelkezésre állt: tojással, csirkével, nyulakkal vagy akár evőpálcikával is.

1812-től kezdve a magyar nyelvű Biblia sorsában is döntő szerepet játszott a BKBT. Az Osztrák-Magyar Monarchia magyar területein sokkal szabadabban tevékenykedhetett a Bibliatársulat, mint például az osztrák területeken, ahol a bibliaügynöki tevékenység akkoriban büntetendő volt. A budapesti biblialétköröt Michael Morrison, a BKBT közép-európai szuperintendense úgy jellemezte a századfordulón, hogy „egy

gyönyörű város jól megközelíthető pontján található, s egyike Európa legforgalmasabb lerakatainak: olyan jól működik, mintha csak az itteniek hozták volna létre”. A BKBT erőfeszítéseinek köszönhetjük a Károli-fordítás máig használatos utolsó, 1908-as revízióját is, amelyben az akkori Magyarország legjobb biblikus és irodalmi elméi vettek részt. A kommunista hatalomátvétel után a BKBT-nak - minden más nyugati szervezettel együtt - el kellett hagynia hazánkat. A magyar nyelvű Biblia gondozásának, nyomtatásának és terjesztésének munkáját és anyagi, nyomdatechnikai eszközeit a legnagyobb protestáns egyházra, a reformátusra bízta. A bibliaügy felekezeti jellege miatt 1949-ben hat alapító tag-egyházzal létrejött a Magyar Biblia Tanács (mai jogutódja a Magyar Bibliatársulat), amely 1973-ban társult tagja lett a Bibliatársulatok Világszövetségének.

Pillanatképek a Magyar Bibliatársulat életéből

Bibliavasárnapi könyvvásár a Budapest-zuglói református gyülekezetben, 2004. március 7-én

A Magyarországi Református Egyházban minden év március első vasárnapja bibliavasárnap. Idén a Budapest-zuglói gyülekezet meghívásának eleget téve vettünk részt ezen az alkalmon. Nagy Károly református egyházmegegyei sajtóelőadó, a rákosfalvai gyülekezet lelkipásztora hirdette az ígét, Fodor Csaba, a Kálvin Kiadó terjesztési vezetője, zuglói iratterjesztő pedig a

Bibliatársulat könyveit ismertette, valamint megemlékezett arról, hogy 200 esztendővel ezelőtt alakult meg a Brit és Külföldi Bibliatársulat, s indult újtjára az a bibliatársulati mozgalom, amelynek ma 137 bibliatársulat, közöttük a Magyar Bibliatársulat is képviselője. Az igehirdetés és az előadás után a gyülekezetnek alkalma nyílt könyvek vásárlására is.

A 11. Nemzetközi Könyvfesztivál, Budapest Kongresszusi Központ, 2004. április 22-25.

Szinte már hagyomány, hogy a Magyar Bibliatársulat részt vesz a tavaszi Nemzetközi Könyvfesztiválon. A díszvendég ez alkalommal Németország

volt, ezért Mádl Ferenc köztársasági elnökkel közösen Johannes Rau, német államelnök nyitotta meg ünnepélyesen a rendezvényt. Johannes Rau a német protestáns egyház hűséges tagja és

tisztviselője, aki mindig is igen jó kapcsolatokat ápol a magyarországi testvéregyházakkal. Részben ez volt az oka, hogy a Magyar Bibliatársulat abban a megtiszteltetésben részesült, hogy a szervezők több más könyv között egyik kiadványunkkal, egy Német-magyar Újszövetséggel ajándékozták meg Johannes Rau-t. E rendezvény mellett természetesen a könyvfesztiválon való jelenlét fő célja ebben az évben is az volt, hogy személyesen találkozzunk a bibliaolvasó nagyközönséggel és támogatóinkkal.

Szent István Könyvhét, Ferenciek tere, 2004. május 3–8.

A Szent István Társulat 12. alkalommal rendezte meg a keresztyén könyvkiadók seregszemlét a Ferenciek terén,

amelyen szokás szerint a kevés protestáns résztvevő között a Kálvin Kiadó és a Magyar Bibliatársulat is képviseltette magát egy közös pavilonban. Sajnos a hét nagy részében az idő nem kedvezett sem a kiadóknak, sem a vásárlóknak, ha azonban kisütött a nap, munkatársaink alig győzték kiszolgálni az érdeklődő vásárlókat.

A 2003. téli adománygyűjtő akciónk eredményéről

☪

Roma iskolák támogatása

☪

A 2003 telén meghirdetett adománygyűjtő akciónk célja a roma gyermekek és a roma gyermekekkel foglalkozó iskolák támogatása volt, a tagegyházainkban folyó cigánymissziókon keresztül. A bibliák – és más, igényelt bibliatársulati kiadványok – szétosztása még folyamatban van, de az erre a célra befolyt végösszegekről már be tudunk számolni: összesen 651 900 Ft befizetés érkezett a Magyar Bibliatársulat Alapítvány számlájára. Ebből az összegből a tagegyházakon belül működő cigánymissziók, illetve azok felelősei a következő összegeket használhatják fel: Református Egyház 286 836 Ft; Evangéli-

kus Egyház 182 532 Ft; Baptista Egyház 78 228 Ft; Metodista Egyház 26 076 Ft; H. N. Adventista Egyház 26 076 Ft; Ortodox egyház 13 038 Ft; Unitárius Egyház 6519 Ft; az Evangéliumi Pünkösdi Közösség, a Keresztyén Testvér Gyülekezetek Képviselője, a Szabadkeresztyén Gyülekezet, az Élő Isten Gyülekezete és az Evangéliumi Testvérközösség pedig egyenként 6519 Ft. A bibliák szétosztásának további részleteiről (képeken) következő hírlevelünkben is beszámolunk.

A támogatottak nevében is Isten iránti hálával köszönjük segítségüket!

Erdélyi iskolák támogatása, a Román Bibliatársulattal közösen

„A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek a megismerése ad értelmet”
(Péld 9,10)

Az akció háttere és célja

A Magyar Bibliatársulatot már sokszor felkeresték több erdélyi egyházi fenntartású, magyar tannyelvű iskolából azzal a kéréssel, hogy nyújtsunk támogatást Bibliával való ellátásukhoz. Ezekre a megkeresésekre mind ez ideig azért nem tudtunk pozitív választ adni, mert a Bibliatársulatok Világszövetségének szabályai és gyakorlata alapján minden országban felmerülő bibliáigényt azt adott ország bibliatársulata illetékes kielégíteni. A határokon átnyúlva, egyedül tehát nem tudtunk segítséget nyújtani. Ugyanakkor Istennek hála, már évek óta igen jó a kapcsolatunk az 1992-ben létrejött Romániai Felekezeti Bibliatársulattal (amelynek elnöke Adorjáni Dezső Zoltán magyar evangélikus püspök helyettes), így semmi akadályunk annak, hogy előzetes egyeztetések után e két testvérszervezet összefogva segítse az erdélyi magyar nyelvű iskolák és diákok Bibliával való jobb ellátottságát. Terveink szerint tehát azt a pénzt, amelyet támogatóink erre a célra beküldenek a Magyar Bibliatársulat Alapítvány számlájára, mi a Romániai Felekezeti Bibliatársulattal közösen (akik ezzel egyidejűleg ugyanezzel a

céllal maguk is meghirdetnek egy adománygyűjtő akciót) magyar nyelvű bibliák vásárlására fordítjuk, amelyeket romániai kollégáink osztanak szét a helyszínen, az erdélyi magyar egyházak és az iskolák igényei szerint. Amennyiben szándékunkat és célunkat támogatásra méltónak ítéli, Önnek egyetlen teendője van: A hírlevelünkhez mellékelt postai átutalási csekken fizesse be adományát a Magyar Bibliatársulat Alapítvány számlájára. Ha adóalapjából le kívánja vonni a közhasznú MBTA számára befizetett összeget, kérjük, a csekken tüntesse fel adóazonosító számát is, hogy időben elküldhessük Önnek a szükséges igazolást.

Kérjük azokat, akik már ismerik és adományaikkal támogatták szolgáltatunkat, adják oda hírlevelünket rokonaiknak, ismerőseiknek, barátaiknak, akár lakóhelyükön, akár a gyülekezetben.

Hordozzuk együtt a magyar nyelvű Biblia ügyét Magyarországon!

Támogatási szándékát, kérdéseit, észrevételeit eljuttathatja hozzánk a Magyar Bibliatársulat Alapítvány honlapján keresztül (www.datanet.hu/bibliatarsulat/), E-mail formájában is (biblia.tarsulat@mail.datanet.hu) vagy telefonon a (06-1) 386 82 67-es és (06-1) 386 82 77 számokon, illetve faxon a (06-1) 466 93 92 számon.

Kiadja a Magyar Bibliatársulat Alapítvány • 1113 Budapest, Bocskai út 35.
Felelős kiadó: Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtitkára